

Historia ya Falsafa

31 Descartes

Na Dkt. Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton

Wiki hii, umakini wetu utaelekezwa kwa René Descartes, na wewe, mara moja, natumai, utagundua kinachoendelea kuhusiana na makutano haya ya mila katika nyakati za kisasa. Tumeangalia Bacon na Hobbes kutoka kwa mila ya Uingereza ya empiricism inayoendelea, ikitupeleka hadi yapata mwaka 1700. Na sasa tunaangalia Descartes, ambaye atafuatiwa na Spinoza na Leibniz, ambayo itatupeleka hadi yapata mwaka 1700 katika mila ya bara la Afrika ya mantiki.

Kwa hivyo tunageukia falsafa ya bara. Na tofauti, hadi mwisho wa mstari, inaleta matokeo kama haya. Hobbes, kama tulivyoona, ni wazi kabisa kwamba ni mtu wa kawaida, aliyeathiriwa sana na William wa Ockham.

Hakuna ulimwengu halisi, kanuni pekee za ufafanuzi zinazohitajika katika kuelezea mchakato wowote katika ulimwengu wa kimwili, au kwa wanadamu, au katika siasa za mwili. Sababu yenye ufanisi tu, sababu ya kimwili. Hakuna sababu rasmi au za mwisho.

Na kwa hivyo, ujasusi wake huibua aina ya epistemolojia ya kiepistemolojia, ambapo anajaribu kuona, kwa mtindo mzuri wa Baconian, ni mifumo gani sawa ya uhusiano dhahiri wa sababu na athari. Na kinyume na hilo, tutagundua kwamba Descartes si mjasusi, bali ni mbunifu wa dhana. Na bila shaka, ni kile kinachofanya uelewa wake wa mantiki uwezekane.

Yaani, aina ya mantiki inayosisitiza kwamba tuna ufahamu fulani wa ndani, kwa maana nyingine isipokuwa wa Plato, wa kanuni za jumla, dhana za ulimwengu, unaona. Ili aweze kupata dhana zake za ulimwengu wa kimantiki kama kitu kingine isipokuwa ujumlishaji wa majaribio, kwa sababu yeye ni mbunifu wa dhana. Tuna ujuzi wa ndani wa kanuni fulani za ulimwengu.

Kwa hivyo Descartes, basi, mtaalamu wa mantiki, katika nadharia hiyo ya maarifa, Hobbes na Descartes wote wana mtazamo wa uwakilishi. Hiyo ni kusema, fahamu ni, na mimi nasema fahamu badala ya akili katika kuzungumza kuhusu Hobbes kwa sababu zilizo wazi, sawa, fahamu hutambua mara moja mawazo yake, ambayo yanawakilisha uhalisia wa nje. Kwa hivyo hoja ni kwamba kuna ombi la utambuzi kati ya hali zetu za kiakili na uhalisia wa nje, kiasi kwamba hatuna ufahamu wowote wa moja kwa moja wa uhalisia wa nje.

Tunazijua tu kwa sababu ya uwakilishi huu katika fahamu, yaani, mawazo yetu. Mawazo ya hisia, mawazo ya majaribio kwa Hobbes, lakini ingejumuisha, bila shaka,

mawazo ya angavu kwa Descartes. Lakini katika visa vyote viwili, zina nadharia ya uwakilishi wa maarifa, sawa, ambayo itakuwa muhimu sana.

Tuliiona katika Hobbes kwa upande wa tofauti yake kati ya sifa za msingi na za sekondari, kwa sababu ingawa sifa za msingi ni sifa za vitu vya nje, zinawakilishwa akilini mwetu kwa kuhusishwa na sifa za sekondari, unaona. Na sifa hizo za sekondari ni uwakilishi wa kibinafsi tu bila mwenzake wa lengo. Kwa hivyo epistemolojia hujitokeza hivyo.

Katika kuzungumzia mbinu, nilitaja kwamba mbinu ya Hobbes ni moja ambayo aliitoa kutoka kwa Galileo, mbinu ya urekebishaji, jaribio la kupanga upya uelewa wetu katika mfumo wa kutoa maoni wenye misingi ya majaribio. Kwa hivyo hiyo ni njia ya ufundishaji au balagha ya kuiunda kwa uelewa rahisi na kuona matokeo. Kuna ulinganisho mkubwa kati ya hiyo na Descartes, kwa sababu Hobbes na Descartes wote wanataka falsafa yao ichukue umbo la mfumo wa kutoa maoni.

Hata hivyo, muundo ambao Descartes anafuata si ule wa dhana za majaribio zinazoongoza kwenye mfumo wa kutoa maoni, bali ni ukweli unaojidhihirisha au dhana za angavu, kama ilivyo katika hisabati. Kwa hivyo, mfumo wa Descartes ni ule wa mfumo wa kijiometri, ambapo una misimamo ikifuatiwa na uthibitisho wa kutoa maoni, na kusababisha hitimisho ngumu na fulani. Na sehemu ya sababu Descartes anafanya hivyo ni katika majibu yake dhidi ya shaka iliyokuwa ikija siku hiyo.

Alichotaka kilikuwa uhakika kamili, ama uhakika wa kimantiki au uhakika wa kimantiki. Na hivyo, dhana fulani za kimantiki na hitimisho fulani za kimantiki. Kwa mujibu wa mbinu ya hisabati.

Na tutafungua hilo baadaye tunapoingia katika hilo. Katika maendeleo ya imani zao za kifalsafa, Hobbes anajitokeza kama mfuasi wa vitu vya kimwili aliye wazi. Mada na mwendo vinaonekana kuelezea kila kitu.

Kwa upande mwingine, Descartes ni mfuatano wa pande mbili. Anataka kutofautisha akili na maada na anasisitiza kwamba akili au roho ni viumbe visivyo na mwili, hivyo kwamba mwanadamu ni mchanganyiko wa aina mbili tofauti za vitu. Kiumbe kilichopanuliwa kimwili, maada, na kiumbe kinachofikiri, akili au roho, ni vya pande mbili.

Sawa? Hobbes alikuwa mtu wa kuamua mambo. Ndiyo, kila kitu, ikiwa ni pamoja na mawazo na maamuzi yetu, huamuliwa kwa sababu. Tunachofikiri ni uamuzi huru ni utata wetu tu kati ya misukumo miwili inayokinzana, nia, unaona.

Na chaguo linakuja tu upande mmoja wa mtetemo huo. Kwa upande mwingine, Descartes, akiwa na roho ya akili ambayo ina hadhi tofauti na ile ya mwili, anaweza

kusema kwamba akili haitegemei mifumo hiyo ya kisababishi. Na hivyo Descartes anadai uhuru wa utashi, uhuru wa chaguo zetu.

Yeye ni mlinzi wa uhuru badala ya mtu anayeamini mambo ya kudumu. Ubinafsi wa kisaikolojia unamtambulisha Hobbes. Hiyo ni kusema, ari yetu ya kuishi, kujihifadhi, ni shauku inayoteketeza, na kwamba ubinafsi ndio unaotusukuma katika kila kitu tunachofanya.

Matokeo yake ni kwamba linapokuja suala la maadili, rufaa yake kwa sababu sahihi, ambayo ndiyo kitu ambacho Occam alikuwa amekiomba, rufaa kwa sababu sahihi ni katika suala la busara na matokeo. Na kile anachokizungumzia kama sheria asilia hakika si sheria asilia iliyojengwa kimetafizikia katika asili ya uhalisia. Ni aina tu ya sheria asilia ambayo wanadamu watajitahidi kuifuata kutokana na hamu ya kujilinda.

Yaani, fanya amani ikiwa unataka kuishi. Fanya amani. Kanuni ya kwanza ya busara.

Na hivyo ndivyo anavyoita sheria ya asili. Mtazamo wa jumla wa kimaadili wa Hobbes ni aina kali ya hedonism inayopitia. Kwa kweli ni aina ya maadili ya Epikurea, ikiwa unaweza kurudi nyuma kwenye kipindi cha Ugiriki.

Ilhali tutaona kwamba Descartes yuko karibu zaidi na maadili ya Stoiki. Haandiki kwa utaratibu katika maadili, lakini ana kitabu kuhusu tamaa, hisia, na hisia. Na mtazamo wake ni kwamba tamaa zetu, hisia zetu, na tamaa zetu zenyewe ni nzuri, lakini zinaweza kutuingiza katika fujo.

Kwa maneno mengine, ana mtazamo chanya zaidi kuhusu asili ya mwanadamu kuliko Hobbes. Kile ambacho tamaa zinahitaji ni mwongozo mdogo tu wa busara. Kwa hivyo ni suala la utawala wa akili kuliko tamaa, na mema hufuata kiasili.

Kwa hivyo ni zaidi ya maadili ya Stoic. Jambo ambalo Hobbes amekuwa akifanyia kazi ni mtazamo huu wa Kierasi kuhusu uhusiano kati ya kanisa na serikali. Hiyo ni kusema kwamba katika masuala ambapo kuna tofauti za kidini na mabishano, ambapo madhehebu na migogoro huibuka, kama ilivyo katika Vita vya wenyewe kwa wenyewe vya Uingereza, tunachopaswa kufanya ni kukubali uamuzi wa serikali katika suala hilo.

Na ipasavyo, serikali ina mamlaka juu ya kile kitakachokuwa mafundisho ya kanisa. Sasa, misingi ya imani ya Kikristo ni jambo moja. Hapo, kuna makubaliano.

Uwepo wa Mungu, utatu mtakatifu, na msamaha kupitia Kristo. Lakini zaidi ya misingi ya aina hiyo, ili kuepuka migogoro ya kidini iliyokuwa imeenea sana barani na pia Uingereza, kanisa lilikuwa chini ya serikali. Mtazamo huo wa Kierasi ulikuwa wa kawaida sana Uingereza siku hizo.

Na, kwa upande mwingine, inaonekana Descartes alikuwa Mkatoliki wa Kirumi wa kitamaduni katika mawazo yake kuhusu kanisa. Na hilo linatuacha nalo, nambari tisa, ni kile Hobbes anachofikiri ni muhimu kifalsafa kuhusu Mungu. Uh, kinachoonekana kutokea, ingawa yeye, hatoi uthibitisho, anadhani kwamba hakika ni wa kushawishi angalau, kwamba Mungu lazima awe sababu ya kwanza yenye ufanisi katika mlolongo mzima wa sababu na athari ambayo imezalisha mambo kama tunavyoyajua leo.

Hiyo ndiyo yote anayotaka kusema, kifalsafa, kwa sababu ya mbinu zake, mifumo ya athari ya sababu inayofunuliwa. Hiyo ndiyo yote anayotaka kusema kuhusu Mungu, ingawa kama kanisa pana linalofanya kazi, uh, Anglikana, ni wazi alionekana kuamini zaidi ya hayo, lakini hiyo kwa mamlaka ya kanisa na serikali. Na anazungumzia kwa kirefu kuhusu ufunuo wa kibiblia.

Kwa upande mwingine, uh, Descartes anataka kusema zaidi. Descartes, kumbuka, ni mfikiriaji wa dhana, si mtabiri wa mambo ya ulimwengu. Kwa hivyo, kuhusu uhalisia halisi unaohusika, anaweza tu kusema kuhusu Mungu kama sababu yenye ufanisi, si kama sababu rasmi, bali kama sababu yenye ufanisi.

Lakini anataka kuwa na, uh, picha ya Mungu aliyoipata kutoka kwa watu wa zama za kati. Alisomea katika shule ya Jesuit huko La Flèche; kwa hivyo, alikuwa anafahamu vyema mawazo ya zama za kati. Thomas Aquinas, Duns Scotus, na kadhalika.

Na kwa hivyo, Mungu si tu chanzo chenye ufanisi, bali pia ni mwema. Na huwaoni Hobbes wakizungumza kifalsafa kuhusu wema wa Mungu. Unamwona Descartes akizungumzia wema wa Mungu.

Na, uh, sababu nitakayotaja baada ya muda mfupi, lakini wacha nisimame hapo na kuona kama muhtasari huu kuhusu Hobbes unakuburudisha akilini. Je, uko wazi? Unataka ufafanuzi, rudia kitu chochote hapo? Ndiyo, Kristen. Sawa.

Mwanasayansi anapokusanya data ya uchunguzi, habari nyingi, ambazo si lazima ziratibiwe, zikitafsiriwa kwa mujibu wa nadharia na maana, habari nyingi zinapatikana. Sasa, hilo litapangwaje, unaona? Kwa kweli, kinachotokea ni kwamba uchunguzi, majaribio, na uchambuzi wa mwanasayansi unaondoa, uh, ulimwengu wa uzoefu wetu wa kawaida. Kama vile, uh, mti wenye tufaha linaloanguka, ambao utampiga Isaac Newton kichwani.

Uh, unaona, unachambua yote hayo. Sasa, unachotaka, hata hivyo, ni uelewa wa kinadharia wa kimfumo. Kwa hivyo, baada ya, kama ilivyo, kuitenganisha katika uchunguzi wote maalum, sasa unajaribu kuunda upya uelewa huo.

Na unaiunda upya kwa upande wa dhana, ikifuatiwa na, uh, hitimisho la kimantiki, na kukuongoza kwenye hitimisho zaidi. Kimsingi, kupanga uchunguzi wote wa mtu kama

dhana au hitimisho zaidi ili kuonyesha uhusiano wa kimantiki. Sawa, na kisha kutoa hitimisho zaidi.

Uh, mbinu ya urekebishaji. Tutakapoingia katika karne ya 19, kutakuwa na mabadiliko madogo katika hilo, ingawa bado yataendelea. Kwa sababu katika mbinu ya nadharia-kupunguza, yaani, dhana ya urekebishaji wa dhana, dhana ni dhana.

Ilhali kwa Hobbes, dhana hizo ni jumla ya majaribio. Je, unaona tofauti hiyo? Kwa hivyo, kwa njia fulani, una njia tatu za kuunda mwili wa uelewa wa kinadharia katika sayansi. Ama dhana za majaribio, kisha dhana ya kukisia, au dhana angavu, kama vile misimu ya hisabati, kisha dhana ya kukisia, au, kuanzia karne ya 19, dhana.

Na unachokipata kutokana na dhana hizo ni mambo uliyoyapata kwa njia ya majaribio. Unaonyesha kwamba yote yanatokana na baadhi, kile kinachoitwa, kinachofunika sheria ya jumla. Ujumla mpana wa majaribio, ambapo matokeo yako ya majaribio ni mifano maalum tu.

Sawa, kwa hivyo tutaingia katika hilo tutakapofika John Stuart Mill muhula ujao. David? Ndiyo, ndiyo, Bacon haonekani kuingizwa katika mbinu ya kutoa maoni. Unaona katika karibu maoni yoyote, au kazi yoyote ya kihistoria inayozungumzia Bacon, mwelekeo wake, hitaji lake la kuingia katika mbinu za hisabati, hiyo ni moja ya mapungufu yake.

Matumizi ya nadharia ni mojawapo ya tofauti kati ya mbinu za Bacon na mbinu za baadaye za kushawishi, unaona. Sasa, matumizi ya nadharia yanaangaziwa, kama nilivyokuwa nikimwambia Kristen katika karne ya 19. Lakini mbinu za hisabati, hapana, kwa njia moja, ambazo tayari zinafanya kazi katika, uh, Descartes.

Ndiyo. Sawa. Kuna kitu kingine chochote, basi, kuhusu Hobbes? Basi wacha niongeze maoni zaidi kuhusu nambari tisa, kuhusu Mungu.

Tumezungumzia kuhusu kuvunjika kwa sayansi ya enzi za kati, iliyojikita kama ilivyokuwa katika sayansi ya Kigiriki, Pythagorean, Platonic, au Aristotle, kama itakavyokuwa. Na kuvunjika kwa sayansi hiyo, kutokana na, kwa kiasi kikubwa, kuongezeka kwa nominalism, maendeleo ya mbinu za majaribio tu, kwa kuwa hakuna aina ambazo unapaswa kuzipata kwa njia nyingine zaidi ya majaribio. Sasa, imesemekana kwamba kulikuwa na sababu zingine za harakati ya mbinu za majaribio kuliko tu kuongezeka kwa nominalism.

Sababu zingine. ili kwamba, mwanafalsafa Mwingereza anayeitwa Michael Foster, Mbunge Foster, katika mfululizo wa makala katika miaka ya 1930, muda mrefu uliopita sasa, katika jarida la Mind, mfululizo maarufu sana wa makala, uh, aliendeleza hii, uh, nadharia hii, uh, kwamba kuibuka kwa sayansi ya majaribio ni kutokana na ukweli kwamba kufikia mwishoni mwa Enzi za Kati, ilitambuliwa, uh,

kwamba tukichukua kwa uzito mafundisho ya uumbaji, inafuata kwamba asili ya uumbaji wa kimwili inategemea kabisa. Sio lazima iwe hivyo.

Sio lazima iwe jinsi ilivyo. Hiyo ni kusema kwamba ikiwa hakuna uumbaji unaohitajika, ikiwa hakuna maumbo yasiyobadilika yanayohitaji vitu, basi kile ulichonacho ni uwezekano wa vitu vilivyoumbwa, kama vile William wa Ockham alivyosema. Uh, lakini ikiwa unataka kuelewa jinsi vitu vilivyo katika asili, unachopaswa kufanya ni kuangalia na kuona mbinu za majaribio.

Hata hivyo, ni nini kitakachotuhakikishia kwamba michakato ya asili itakuwa rahisi kufikiwa, kueleweka, na kwamba mbinu zetu za majaribio zitakuwa za kuaminika? Na hapo, tena, una aina fulani ya uhalalishaji wa kitheolojia ambao umependekezwa. Alfred North Whitehead, ambaye tutamsomea, vema, katika theluthi ya mwisho ya muhula wa pili. Uh, Alfred North Whitehead, mwanahisabati wa karne ya 20, fizikia, mwanafalsafa.

Anasema mahali fulani kwamba ilikuwa ni imani katika mantiki ya Mungu iliyotoa ujasiri katika kueleweka kwa uumbaji wa Mungu. Unaona, mbali kabisa na nadharia ya maumbo, ambayo ilikuwa njia ambayo Mungu labda alitoa mpangilio unaoeleweka kwa uumbaji, lakini mbali kabisa na hayo, alitoa Mungu mwenye mantiki kueleweka kwa uumbaji. Lakini swali bado haliji kuhusu hali halisi, kwa hivyo, ambayo hufanya asili iweze kueleweka, lakini kuhusu hali za kibinafsi, ambazo hufanya mantiki ya mwanadamu iwe ya kuaminika, na ambayo hufanya hisia za mwanadamu ziwe za kuaminika.

Unaona? Sasa, yule aliyejaribu kubishana kwa, uh, uaminifu wa akili na hisia za kibinadamu ni Descartes. Sasa, ikiwa utangulizi wako kwa Descartes katika kozi yako ya utangulizi ulikuwa katika suala la shaka yake, ndio, bado ni Descartes yule yule. Anaanza kimbinu pale alipo mkosoaji.

Mwenye shaka kuhusu akili, mwenye shaka kuhusu hisia. Lakini utagundua kwamba atakapofika kwenye kutafakari kwa nne, anabishana kwamba akili inaaminika kwa sababu Mungu mwema hangetudanganya kwa kutupa akili zenye kasoro. Kwa hivyo inategemea wema wa Mungu.

Na hatimaye, katika kutafakari sita, mwishoni mwa kutafakari kwake, anafikia hatua ya kuzungumzia uzoefu wa hisia. Hapo tena, anatoa hoja ya aina hiyo hiyo, kwamba katika uchambuzi wa mwisho, hisia zetu zinaaminika tukizitumia ipasavyo, kwa sababu Mungu mwema hatatudanganya kwa kutupa hisia zisizoaminika. Kwa hivyo, hoja ni kwamba, uh, Descartes anaweza kwenda zaidi ya kusema tu kwamba Mungu ni chanzo chenye ufanisi.

Ana uwezo wa kwenda zaidi ya hayo kwa sababu ya wema wa Mungu na kuzungumza kuhusu uaminifu wa akili na hisia za binadamu, na ipasavyo, ana

matumaini zaidi kuhusu maendeleo ya sayansi na falsafa kuliko wale wanaoshuku wangeweza kuwa, na hakika ana uhakika zaidi kuhusu uwezekano wa kimantiki kuliko Thomas Hobbes alivyokuwa. Maoni? Swali? Kumekuwa na mjadala na majadiliano mengi kuhusu ushawishi wa mawazo ya enzi za kati katika kuweka msingi wa kuibuka kwa sayansi ya kisasa. Jambo la aina hiyo linajadiliwa katika historia ya sayansi kwa kirefu.

Kuna mmoja wa wahitimu wetu anayefundisha historia ya sayansi katika Chuo Kikuu cha Wisconsin, huko Madison, David Lindbergh. Na, Lindbergh ana wasiwasi kuhusu haya, uh, hoja hizi rahisi. Anasisitiza kwamba , katika Maandiko halisi kutoka enzi za kati, haoni aina hiyo ya kujiamini ikionyeshwa.

Sasa, lakini maadili yapo, ni sehemu ya mwitikio. Na jambo lingine ni kwamba ni maadili ya kujiamini katika ulimwengu ulioundwa na Mungu ambayo ndiyo msingi wa nadharia ya maumbo, sawa, na imani endelevu ambayo watu kama Ockham na Bacon walikuwa nayo katika ufikiaji wa kimajaribio wa asili kwa uelewa wa mwanadamu. Kwa hivyo, mradi tu unasema kwa uangalifu, inaonekana kwangu kuna msingi mzuri hapo.

David? Ilitokana na kujiamini? Tasnifu ya Descartes si tasnifu ya kihistoria. Hasemi kwamba kujiamini katika sayansi kulitokana na. Hapana, hiyo ni tasnifu ya watu kama Whitehead na, uh, Michael Foster.

Nadharia ya Descartes ni kwamba kimantiki, ni nadharia ya kimantiki, si ya kihistoria. Kimantiki, kwa kuwa Mungu ni mwema, sawa, dhana, kwa kuwa Mungu ni mwema, na katika tafakari ya awali anatoa uthibitisho wa hilo, unaona. Lakini ikiwa Mungu ni mwema, basi kile anachofanya Mungu ni chema.

Na kwa hivyo uwezo, vipawa ambavyo Mungu ametupa, ni vya kutegemewa, la sivyo Mungu angekuwa akitudanganya, na hilo halingekuwa zuri, unaona. Mungu mwema hatudanganyi, hatupi vipawa vya udanganyifu. Kwa hivyo huu ni uhalalisho wa kimantiki, badala ya hoja ya kihistoria.

Sawa. Sawa , niko tayari basi kuendelea na Descartes mwenyewe. Vipi kuhusu hilo? Sawa.

Tunacho katika mkusanyiko huu ni Meditations, labda kazi yake yenye ushawishi mkubwa. Kwa kweli, ukisoma maoni ya utangulizi ya mhariri, maoni ya utangulizi ya Kaufman, kabla ya kuingia kwenye meditations, anatoa maoni kwamba ni kazi hii ambayo ilikuwa mwanzo wa falsafa ya baadaye ya Benedict Spinoza, ya mwanafalsafa Mfaransa Malebranche, na ya Leibniz. Sehemu ya marejeleo yenye ushawishi mkubwa.

Zaidi ya hayo, hadi leo, Descartes labda ndiye mwanafalsafa Mfaransa anayeheshimika zaidi kabla ya karne ya 20, na katika karne ya 20, bado ndiye mwanafalsafa Mfaransa anayeheshimika zaidi. Inaonekana kuwa tabia kwamba watu wanapotoa hotuba huko Sorbonne kwa mara ya kwanza, wote wanampa heshima zao René Descartes, unaona. Yeye ni mtu mrefu sana.

Lakini unaweza, unaposoma tafakari, kugundua mara moja kwamba kwa tofauti yote kati ya Hobbes na, kwa jambo hilo, Bacon na Descartes, kuna kufanana kwa nguvu mwanzoni kati ya Bacon na Descartes. Unaona, Bacon anaanza katika majadiliano yake ya jinsi tunavyojua kwa kutupa chini sanamu zote. Unakumbuka? Sanamu za pango, sanamu za soko, sanamu za, na kadhalika.

Hiyo ni kusema, mawazo potofu na mbinu potofu. Haamini mbinu za kifalsafa au kisayansi za zamani, au imani za kifalsafa za zamani. Zote zinaweza kutiliwa shaka.

Sasa, huyo ni Bacon, lakini Descartes, katika suala hilo, ni sawa kabisa, kwa sababu tafakari ya kwanza katika tafakari za Descartes ni jaribio lake tu la kuelezea nadharia, natilia shaka, na kutoa sababu za shaka. Sasa, wanachofanya kinapaswa, katika muktadha wa kihistoria sasa, kuwa dhahiri sana. Unakumbuka tulichosema kuhusu ombwe la kiepistemolojia lililoundwa na kuvunjika kwa mbinu za kitaaluma? Unakumbuka kuhusu kuongezeka kwa shaka tena, unaona? Na kile ambacho Bacon na Hobbes wanafanya, kwa hivyo, ni kuzingatia kwa uzito utiifu wa wenye shaka kwa njia zilizopo za kujua na imani zilizopo.

Kuzingatia kwa uzito. Na, kana kwamba, kujitambulisha na msimamo wa kutilia shaka. Na kwa kubuni mbinu mpya, kujiondoa katika shaka na kuingia katika enzi mpya ya uchunguzi wa kifalsafa.

Kwa hivyo, kuna hisia ambapo wote wawili wanakubali hoja ya mkosoaji kuhusu sayansi na falsafa hadi sasa, unaona? Lakini, kusema kwamba sayansi na falsafa hadi sasa zina shaka haimaanishi kwamba sayansi na falsafa katika siku zijazo zitakuwa na shaka kila wakati, ikiwa tunaweza kupata aina sahihi ya mbinu. Na hivyo ndivyo wanavyojaribu kufanya. Bacon alikuwa akibuni aina ya mbinu ya majaribio iliyo makini zaidi kuliko ilivyokuwa imetumika hapo awali.

Descartes alikuja na aina ya uchambuzi na mbinu ya kimantiki ambayo anafikiri imekuwa ikitumika katika hisabati, ambayo inaonekana hawa wakosoaji hawakuwa na shaka nayo katika siku zake. Sasa, Sextus Empiricus, mkosoaji wa Kirumi, kwa kweli alikuwa ameandika kazi dhidi ya wanahisabati. Descartes hahoji kamwe asili ya hoja za hisabati.

Naam, usiulize kamwe. Anafanya hivyo, ndiyo, lakini ni hoja za hisabati ambazo zimekuwa wazi kwa shaka yoyote, kwa makubaliano mengi, kwa sababu tu ya asili ya uthibitisho wa hisabati. Kwa maneno mengine, ikiwa unaweza kugawanya mada

katika mfululizo wa hukumu za kibinafsi, mapendekezo, na kuyapanga kwa mpangilio wa kimantiki, ukianza na kile kinachojidhihirisha, kimtazamo, na kuendelea kwa hitimisho la kutoa, unaona , ndivyo hisabati inavyofanya.

Basi unachoweza kuwa nacho ni maarifa magumu sana . Sasa, katika kiwango hiki cha mbinu mpya, tofauti kubwa, tofauti kubwa kati ya mbinu mpya ya Bacon na mbinu mpya ya Descartes ni hii, kwamba katika aina ya empiricism, ambapo majengo ni jumla ya majaribio, sawa, ambapo majengo ni jumla ya majaribio, kile ulicho nacho ni ushahidi, labda uwezekano, lakini hakuna uhakika. Lakini katika utamaduni wa Descartes, ikiwa majengo yanajidhihirisha na ni ya angavu, kile ulicho nacho ni uhakika kamili, kama asemavyo, bila shaka yoyote.

Uhakika , usio na shaka, ambayo ina maana kwamba hauwezi kutiliwa shaka, ndio dhana ya kwanza isiyo na shaka. Sasa, matokeo yake ni kwamba ikiwa kwa njia hii unajaribu kuhalalisha hitimisho fulani, unajaribu kuhalalisha kuamini kwamba hitimisho fulani ni kweli, mengi unayo kwenye mstari wa majaribio yatakuwa uwezekano, unaona, na kwa hivyo, mbinu ya kuhalalisha imani, ambayo katika epistemolojia ya leo inajulikana kama ushuhuda, na tutaona zaidi ya hayo katika John Locke katika wiki ya kwanza ya shule mwezi Januari, sawa, ushuhuda wa John Locke. Kwa kweli, John Locke anasema kwamba unapaswa kulinganisha imani yako na ushahidi, unaona.

Kwa upande mwingine, Descartes, kwa uhakika wake usio na shaka, anaweka msingi wa mbinu ya kuhalalisha imani, ambayo leo inaitwa msingi, ambapo kile kinachoitwa msisitizo mgumu, au wakati mwingine msisitizo imara, anajaribu kusema kwamba, ndiyo, tuna kanuni za kwanza zisizo na shaka na, kwa hivyo, hitimisho fulani lisilo na shaka, na msisitizo dhaifu au laini anaweza kulainisha kwamba ikiwa dhana ni laini kidogo kuliko uhakika, kimantiki au kwa hakika, sawa? Kwa hivyo unasikia mengi katika mazungumzo ya epistemolojia leo, na ikiwa uko karibu na Jay Wood au darasa lolote lake, utasikia kila mara, kwa sababu hii ndiyo shauku yake maalum: mazungumzo ya kuhalalisha imani, msingi, na ushahidi , na hapa ndipo tofauti inapotokea. Inatokea katika tofauti ya sehemu za kuanzia kwa mfumo wa kutoa maoni, iwe katika utangulizi wa Baconian, kama ilivyokuwa, na misingi ya majaribio, au katika misimbo kama ya hisabati ya Descartes. Sawa, wazi vya kutosha? Na kwa bahati mbaya, unachosema kuhusu uhalalishaji wa imani kwa ujumla hutumika katika maeneo kama vile kuomba msamaha, kwa sababu kuomba msamaha kwa Wakristo ni jaribio tu la kutoa uhalalishaji wa kuamini imani fulani za Kikristo, unaona, kwa hivyo mikakati hiyo hiyo inahusika.

Kwa kweli, ingewezekana kufuatilia historia ya waomba msamaha wa Kikristo kwa kufuatilia historia ya epistemolojia, kwa sababu waomba msamaha ni epistemolojia inayotumika tu, angalau inapofanywa kwa kutafakari kuhusu mbinu. Ni epistemolojia inayotumika tu, sawa? Sawa, kwa hivyo Tafakari mimi, basi, inakuza kile tunachokiita kwa kawaida kutilia shaka mbinu, na katika usomaji wako, angalia sababu kadhaa

ambazo Descartes anatoa kwa aina hiyo ya kutilia shaka ambayo anaichukua kwa sababu ya mbinu yake. Angalia uwiano wa utambuzi wa hisia.

Uhusiano wa utambuzi wa hisia, hakuna jipya hapo, namaanisha, tumezungumzia hilo tangu wakati wa Presokratiki. Plato alizungumzia hilo. Mtaalamu wa empiricism anatambua uhusiano wa utambuzi wa hisia, unaona, kuhusiana na hali ya uchunguzi, kuhusiana na mwangalizi, kuhusiana na wakati pamoja na mahali, na kadhalika.

Pili, anatumia dhana kwamba labda Mungu anatudanganya, au ikiwa Mungu hatudanganyi, labda kuna roho mbaya, pepo mbaya anayetudanganya, ili kile tunachofikiria kuwa hivyo, kile tunachofikiri tunachokiona kisiwe hivyo kabisa. Je, hilo linawezekana? Angalau ni uwezekano wa kufikirika. Jinsi uwezekano ulivyo wa kweli ni swali lingine, lakini ikiwa unataka kitu kisicho na shaka yoyote, lazima upuuze hata uwezekano mkubwa zaidi wa kufikirika ikiwa unatafuta aina hiyo ya uhakika.

Kwa hivyo angalia hilo. Hataridhika na uwezekano wowote; kumbuka hilo. Kwa hivyo anachofanya basi ni kuweka sheria fulani kwa kile anachotaka, na sio katika kutafakari, lakini katika moja ya kazi zake zingine zinazoitwa Discourse on Method, sheria nne za kwanza, ambazo anaziweka ni hizi: kwamba tutakubali kama za kueleweka tu kile kilicho wazi na tofauti sana kiasi kwamba hakina shaka yoyote.

Tutakubali kama ilivyo dhahiri kihisia, kama kweli kihisia, tu kile kilicho wazi na tofauti kiasi cha kuwa bila shaka yoyote. Kifungu cha maneno mawazo wazi na tofauti, ndicho alama ya maandishi yote ya Descartes . Kilicho wazi kiasi cha kutoruhusu mkanganyiko au utata wowote.

Tofauti sana kiasi kwamba unajua huchanganyi dhana mbili zinazohusiana, sawa? Uwazi na utofauti. Sasa, ili kupata uwazi na utofauti, anafikiri tunapaswa kuchanganua imani yoyote katika sehemu zake kuu. Kwa hivyo gawanya maarifa katika vipengele vyake kuu.

Hiyo ndiyo kanuni ya pili. Tatu, zipange upya, pata mbinu hii ya urekebishaji ifanyike tena. Zipange upya katika mfumo wa onyesho la kimantiki.

Zipange upya kwa njia ya onyesho la kimantiki. Na kisha nambari nne, kama vile mwalimu wako wa jiometri wa shule ya upili alivyokuambia, angalia na uangalie tena kila uthibitisho, na kila hatua katika kila uthibitisho. Sasa hizo ndizo sheria anazopendekeza.

Na kama ninavyosema, kiini chake ni cha kwanza, uwazi na utofauti. Sasa, moja ya mambo yanayochanganya ni kwamba huwa anatumia visawe mbalimbali kwa biashara hii ya maarifa angavu. Anazungumzia uwazi na utofauti.

Hiyo ni sehemu yake. Anatumia neno intuition na intuitive. Na kwa intuitive, kinachomaanishwa ni ufahamu wa moja kwa moja.

Ufahamu wa moja kwa moja wa kitu kama kilivyo. Sasa, kuwa mwangalifu, hasemi tuna ujuzi wa angavu wa vitu vinavyoonekana. Hasemi tuna ujuzi wa angavu wa kuwepo kwa Mungu.

Sasa hayo ni mambo ambayo yanapaswa kuthibitishwa. Tunachojua ni mawazo yetu. Tunafahamu moja kwa moja mawazo yetu wenyewe, unaona.

Na anataka ufahamu wa moja kwa moja kwa uwazi na uwazi. Kwa hivyo, ufahamu wa moja kwa moja. Sasa, wakati kuna maarifa hayo ya ufahamu, inafaa kusema kwamba tunafundishwa mawazo hayo kwa asili.

Tunafundishwa na asili. Kwa mwanga wa asili wa akili. Kwa mwanga wa asili wa akili.

Kifungu cha kuvutia. Ni wazi, ni sitiari ya platonic. Mwanga, mara tu unapotoka pangoni, au mwanga uliopo nje ya pango, ni mwanga wa asili wa akili, lakini ni wa Augustinian katika mizizi yake.

Isipokuwa kwamba, kile ambacho katika Augustine kilikuwa nuru ya nembo takatifu inayoangazia kitu cha maarifa yetu, na kuangazia akili ili kuiona, katika Descartes kimekuwa nuru ya akili yenyewe. Hakuna fundisho la nembo katika Descartes, kwa sababu yeye si msomi. Hana nadharia ya maumbo ya kumpa fundisho la nembo, jinsi ilivyotengenezwa na wasomi, unaona.

Kwa hivyo nuru ya nembo ilikuwa nini sasa ni nuru ya akili ya mwanadamu. Sawa? Nuru ya akili. Anafanya tofauti kati ya ukweli halisi na uhalisia rasmi.

Hiyo ni kusema, tunapokuwa na wazo wazi na tofauti ambalo linaonekana waziwazi katika mwanga wa asili wa akili, sawa, kile tulicho nacho mbele ya akili ni wazo lenye uhalisia halisi. Unaona, kitu, kitu cha ufahamu wa moja kwa moja, ni wazo. Wazo, si uhalisia wa nje.

Katika nadharia ya uwakilishi wa maarifa, unachokijua mara moja ni mawazo yako, unaona. Kwa hivyo anazungumzia uhalisia halisi wa wazo kama tofauti na uhalisia rasmi wa kitu cha nje ambacho linawakilisha. Uhalisia rasmi ndio chanzo cha wazo halisi lisilo na upendeleo.

Sawa? Na misemo hii na tofauti hii ya mwisho inakuwa muhimu sana unapoendelea kusoma mawazo yake, na unaikuta ikijitokeza. Hii hapa, hasa ya mwisho, inakuwa na ushawishi mkubwa katika hoja yake ya kuwepo kwa Mungu katika kutafakari 3. Kwa hivyo angalia hapo, ikiwa ungependa. Hebu tuone.

Ndiyo, msemu mwingine anaotumia haupaswi kukushangaza. Unajidhihirisha. Imani fulani zina ushahidi wake.

Na asili. Lakini kuwa mwangalifu na hilo. Plato alizungumzia maarifa ya asili, mawazo ya asili, lakini kwa maana tofauti kabisa ya asili, sivyo? Kwa Plato, wazo la asili ni lile lililo akilini mwako kutoka kwa kuwepo hapo awali.

Ni kuzaliwa ndani kabisa. Unapozaliwa, una hiyo. Unahitaji tu kuikumbuka .

Lakini kwa Descartes, asili haimaanishi chochote cha aina hiyo. Asili ina maana tu kwamba ni asili yetu. Ni asili ya asili.

Ni ya asili ya asili. Sio hadithi ya kubuni tuliyobuni, lakini ni wazo la asili na la hiari linalojitokeza akilini. Sasa, nimekuwa nikizungumzia mawazo, lakini hakuna hata moja kati ya mawazo aliyonayo akilini mwake katika aina hii ya maelezo ambayo ni mawazo ya majaribio.

Hakuna hata moja kati ya hizo. Anachosema ni kwamba akili kwa namna fulani au nyingine ina kimo ndani yake, ikijitokeza katika fahamu, akili yenyewe ikianza kufikiria mawazo haya kwa hiari. Kwa maana hiyo, ni jambo la msingi.

Ndiyo, maana ya priori kabla, bila kujali uzoefu wote. Na hili wazo la priori kwa kawaida huchukuliwa kama la ulimwengu wote—kila mtu analo—na ni muhimu. Kuna umuhimu fulani wa kimantiki unaohusika.

Kinyume chake kingehusisha, mara moja au kwa njia isiyo ya moja kwa moja, aina fulani ya utata. Na wazo hili la a priori, ambalo linaanza katika Descartes—ndiyo, lina mizizi kwa namna fulani mapema, katika Plato na kadhalika—lakini katika umbo hili, linaanza katika Descartes na kuendelea katika utamaduni huu wa mantiki wa bara. Hili ndilo linalotofautisha, kwa kweli, mantiki kutoka kwa ujasusi.

Mwenye uzoefu anasema hatuna ujuzi wa awali. Mwenye mantiki anasema tuna ujuzi. Mwenye ujuzi wa awali.

Kwa maana hiyo, basi, Jefferson alipotangaza, tunashikilia ukweli huu kuwa dhahiri, ndio, hiyo ni aina ya maarifa ya awali . Loo, Jefferson anaonekana kuathiriwa zaidi na Wastoiki kuliko mila nyingine yoyote ya kifalsafa, na hivyo kile ambacho huenda alikuwa nacho akilini, angalau kwa watu katika sheria ya Kirumi na kadhalika, Lark na kadhalika, watu wa mila hiyo. Ili Jefferson aliposema hivyo, labda alikuwa akiitumia kwa maana kwamba mawazo kama hayo yanapowasilishwa kwetu, mara moja huwa yasiyopingika, kiasili, bila mpangilio, kwa hivyo tunapoyaelewa.

Unakumbuka mtazamo wa Stoiki kuhusu ukweli usiopingika. Tunachukulia ukweli huu kuwa unajidhihirisha, unajidhihirisha. Huo bado ni aina ya ujuzi wa awali, ingawa

Descartes anataka kwenda mbali zaidi ya hapo, na anaonekana kutofikiria akili ya akili, si kama kutambua kitu tu kinaposemwa, bali kuja na mawazo mara moja.

Hukua ghafla ndani ya akili, kama vile, jambo muhimu kwake litakuwa wazo la Mungu, sivyo? Wazo la Mungu, ndio. Sawa, sasa hiki, ambacho wakati mwingine huitwa kigezo hiki cha angavu, kigezo cha angavu cha ukweli, hakitumiki tu kwa dhana, bali pia kwa hitimisho zaidi unazopata kutoka kwa dhana hizo, ili njia moja ambayo wazo huja akilini ni wakati linapotoka kutoka kwa dhana yako unapofikia hitimisho. Linakujia haraka.

Tatu pamoja na tano sawa, anakurukia, unaona. Loo, Socrates, mwanadamu, kwa hivyo, hitimisho la silojia ya kimantiki linakurukia kwako, linakuwa dhahiri kihisia, unaona. Kwa hivyo anataka hitimisho katika mwanga wa dhana liwe wazi na tofauti iwezekanavyo.

Kwa hivyo mbinu yake inahusisha ufahamu na hitimisho. Ufahamu na hitimisho. Sawa, ni kwa kuzingatia aina hiyo ya mahitaji kwamba mwanzoni huwa na shaka, kwa sababu anapojaribu sheria hizi, tazama, hazimpi uzito wowote.

Naam, mwanzo huu wa Descartes umekosolewa sana, ukosoaji mkubwa. Tutakapofika kwenye utendaji wa Marekani, tutaona mmoja wa waanzilishi wa utamaduni wa vitendo, Charles Sanders Peirce, akizungumzia shaka kama isiyo halisi kabisa. Descartes hatilii shaka mambo haya hata kidogo.

Hapana, ni mbinu ya kimbinu, unaona. Lakini basi, maana ya mbinu ya kimbinu ni nini? Kwa nini usiamini tu unachoamini hata hivyo, ikiwa kinachunguzwa? Naam, tofauti kati ya hili na kuanza upya, ambalo wanafanya katika enzi ya mashaka na mbinu zingine. Mojawapo ya njia ambazo imekosolewa ni kwamba Descartes anasimulia hadithi ya kujifungia katika chumba chenye jiko lenye joto wakati wa baridi moja.

Inaonekana alikuwa akisafiri kupitia Uholanzi, au angalau Nchi za Chini, na akaamua kwamba angelazimika kukaa kimya kwa muda. Kwa hivyo katika chumba chenye jiko lenye joto, aliamua kujihusisha na kuona kama angeweza kuunda mambo yote aliyoamini katika aina hii ya mfumo wa ufahamu wa angavu. Sasa, unaweza kufikiria? Huyu hapa Descartes katika chumba chake chenye joto la jiko.

Baridi huko nje. Tuchukue kuni zaidi kwenye jiko. Sasa, tulikuwa wapi? Je, kweli nina mwili? Loo, tunahitaji kuni zaidi kwenye jiko.

Unaelewa utata usio wazi? Kwa maneno mengine, anachofanya katika nadharia kinapingwa na anachofanya katika vitendo, unaona. Sasa, hilo halikumsumbua, kwa sababu aina ya kigezo alichokuwa akifanya kazi nacho hakikuwa kigezo cha vitendo, unaona. Alikuwa na aina tofauti ya mahitaji.

Uzoefu wa vitendo unaweza kuelezwa kwa njia nyingine, unaona, kama ilivyokuwa, bila shaka, baadaye na George Berkeley, mtabiri wa mawazo binafsi. Lakini kwa kawaida, mtabiri wa mambo halisi anayetaka kusema kwamba tuna ufahamu wa moja kwa moja wa uhalisia atakataa kabisa mbinu ya Descartes. Unaona, ukisema tuna ufahamu wa moja kwa moja wa uhalisia wa nje badala ya kuwa wa uwakilishi kamili, basi huhitaji uthibitisho huu, unaona.

Ukweli kwamba una baridi unathibitisha kuwa una mwili. Umewahi kuwa na kichefuchefu cha baharini? Unajua, siwezi kufikiria mtu yeyote ambaye ana kichefuchefu cha baharini na bado ana wiki moja baharini akifikiria kwamba hakuwa na mwili. Unajua, ni moja ya mambo mabaya.

Unahisi kama nusu ya mwili wako tayari umeenda ng'ambo. Naam, huo ndio aina ya ukosoaji anaopata wakati mwingine.